

รูปแบบการพัฒนาสถานักเรียนเพื่อเสริมสร้าง ความเป็นพลเมืองในสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

A Model Development of the Student Council for Citizenship Enhancing in Schools under the Office of the Basic Education Commission

ดำรงค์ เกิดไพร^{1,*} วิชัย วงษ์ใหญ่², จำเริญรัตน์ จิตต์จิรจรรย์² และ สงวนพงศ์ ชวนชม²
Damrong Kerdprai^{1,} Wichai Wongyai², Chamroenrat Chitchirachan² and Sanguanpong Chuanchom²*

ABSTRACT

The purposes of this research were (1) to create the student council development model in enhancing citizenship in schools, (2) to examine the efficiency of the student council development model. The research procedure consisted of 4 steps; step 1) the study of concepts, theories, documents, related research and interview of school administrators and advisory teachers for the student council's activities, the operation, the knowledge and understanding, the enhance of citizenship in school, the development, and the creation of the development model, step 2) to create the student council development model in enhancing school citizenship in under the Office of the Basic Education Commission, through conference of eight experts focus group discussion, step3) to examine the efficiency of the student council development model in enhancing school citizenship by collecting the data from 171 school administrators, advisory teachers and chairmen of the student council and the statistics used for the data analysis were mean and standard deviations and step 4) to confirm the student council development model in enhancing school citizenship by 30 school administrators and advisory teachers and chairmen of the student council using the school student council model.

The research findings were as follows:

1. To gain the student council development model in enhancing school citizenship, which consist of 5 factors; 1) introduction 2) objectives, 3) needs4) the practicing model and 5) success condition and appropriateness of the model, as a whole, was at the highest level.

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล นครราชสีมา 30000

Ph.D. Student in Educational Administration Program, Vongchavalitkul University, Nakhon Ratchasima 30000, Thailand.

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล นครราชสีมา 30000

Faculty of Education, Vongchavalitkul University, Nakhon Ratchasima 30000, Thailand.

* Corresponding author, e-mail: krudumdum1@hotmail.com

2. The efficiency examination of the student council development model, 5 essential factors are found, and all of them was at the level to the highest level.

Keywords: student council, the development model of the student council, citizenship

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สร้างรูปแบบการพัฒนาศาสนาโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองในสถานศึกษา และ (2) ตรวจสอบประสิทธิภาพความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาศาสนาโรงเรียนการวิจัยมี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปรึกษาสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักเรียน ความรู้ความเข้าใจและการดำเนินงานศาสนาโรงเรียน การเสริมสร้างความเป็นพลเมืองในสถานศึกษา ขั้นที่ 2 สร้างรูปแบบการพัฒนาศาสนาโรงเรียน โดยการจัดประชุม กลุ่มสนทนา (Focus Group) เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ ขั้นที่ 3 ตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบ โดยการเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปรึกษาสถานศึกษาและประธานศาสนาโรงเรียน จำนวน 171 คนวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อประเมินความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของรูปแบบ ขั้นที่ 4 ยืนยันรูปแบบโดยการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาศาสนาโรงเรียนกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นบริหารสถานศึกษา ครูที่ปรึกษาสถานศึกษาและประธานศาสนาโรงเรียน ในสถานศึกษาต้นแบบศาสนาโรงเรียนระดับประเทศ จำนวน 30 คน

ผลการวิจัย

1. ได้รูปแบบการพัฒนาศาสนาโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองในสถานศึกษา ประกอบด้วยสาระสำคัญ 5 ด้าน ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) สาระสำคัญ 4) แนวทางการนำรูปแบบสู่การปฏิบัติและ 5) เงื่อนไขความสำเร็จการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า รูปแบบการพัฒนาศาสนาโรงเรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ประสิทธิภาพของรูปแบบการพัฒนาศาสนาโรงเรียน โดยการประเมินความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของรูปแบบ ซึ่งมี 5 ประเด็น พบว่า ทั้ง 5 ประเด็น มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติในระดับมากถึงมากที่สุด

คำสำคัญ : ศาสนาโรงเรียน รูปแบบการพัฒนาศาสนาโรงเรียน ความเป็นพลเมือง

บทนำ

สังคมไทยในปัจจุบันขาดความเอื้ออาทรช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ขาดการปรองดองและรักใคร่สามัคคี เกิดการแก่งแย่งแข่งขันกันมากขึ้น โดยเฉพาะการขัดแย้งทางความคิด เกิดการแบ่งฝักแบ่งฝ่ายกลายเป็นสังคมคนละขั้ว ขาดเมตตาและการให้อภัยซึ่งกันและกัน และนับวันจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2553) จากกระแสการให้ความสำคัญในระบอบประชาธิปไตยของไทย ทั้งสิทธิและเสรีภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองประเทศ ส่งผลให้ประชาธิปไตยของไทยเป็นเพียงประชาธิปไตยในระบอบ แต่ขาดการเรียนรู้และการดำรงตน

อย่างถูกต้องในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนที่จะต้องปลูกฝังตั้งแต่เยาว์วัย ทั้งในและนอกสถานศึกษา ทุกระดับและหากไม่แก้ไขความรุนแรงในสังคมไทยซึ่งเป็นผลมาจากการใช้อำนาจและใช้สิทธิในระบอบประชาธิปไตยในยุคโลกาภิวัตน์ที่ขาดสติและปัญญา ก็คงดำเนินต่อไปในอนาคตอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ หากไม่แก้ไขด้วยการปลูกฝังการศึกษาให้เด็กและประชาชนได้เรียนรู้หลักการ วิถีคิดและการดำรงอยู่ในระบอบประชาธิปไตยอย่างถูกต้อง ปัญหาสังคมไทยก็คงเกิดขึ้นซ้ำรอยเหมือนในอดีตที่ผ่านมา (ราชกิจจานุเบกษา. 2550) และกิจกรรมที่ช่วยพัฒนา

ความเป็นพลเมืองที่มีประชาธิปไตยทั้งในระบบและประชาธิปไตยในสถานศึกษาไทยอย่างแท้จริงโดยมุ่งเน้นการวางรากฐานให้ผู้เรียนผู้ที่จะเจริญออกมาเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่จะนำพาประเทศชาติให้มีความเจริญรุ่งเรืองทัดเทียมนานาประเทศ คือ กิจกิจกรรมสถานนักเรียนเนื่องจากสถานนักเรียนเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย มุ่งให้เด็กคิดเป็นทำเป็นแก้ปัญหาเป็น เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและส่งเสริมความสามัคคีในหมู่คณะ อีกทั้งส่งเสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตรปัจจุบันที่มุ่งเน้นเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ สถานนักเรียนเป็นเหมือนเวทีสำหรับฝึกผู้เรียนให้เป็นนักประชาธิปไตยคือ รู้จักการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความรับผิดชอบในหน้าที่กิจกรรมสถานนักเรียนยังทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้บทบาทหน้าที่ความเป็นพลเมืองและวิถีประชาธิปไตย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2551: 2555)

จากการวิเคราะห์การดำเนินงานสถานนักเรียนพบว่า ขาดการส่งเสริมให้นักเรียนเห็นคุณค่าของระบบประชาธิปไตย การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกฝนตนเองอย่างจริงจัง เพื่อเตรียมพร้อมที่จะเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีในสังคมประชาธิปไตย ครูที่ปรึกษาขาดความมีมนุษยสัมพันธ์และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารสถานนักเรียนและด้านบุคลิกภาพ (ประกอบ สารวรรณ. 2548) การดำเนินงานสถานนักเรียนด้านการดำเนินงานด้านคณะกรรมการของสถานนักเรียน การติดตามและประเมินผลของสถานนักเรียน และการสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนของสถานนักเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง (จรัส แสงพันธ์. 2550 ; ราชานนท์ โสภณฤทธิเดช. 2553)

จากประเด็นปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยต้องการศึกษาว่ามีประเด็นสำคัญใดบ้างที่มีส่วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันโดยตรงกับรูปแบบการพัฒนาสถานนักเรียนเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองของสถานนักเรียนให้ยั่งยืนสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาสถานนักเรียน เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองในสถานศึกษา
2. เพื่อตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบการพัฒนาสถานนักเรียน เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองในสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปรึกษาสถานนักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักเรียน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานสถานนักเรียน การเสริมสร้างความเป็นพลเมือง และการสร้างและพัฒนา รูปแบบ

ขั้นที่ 2 สร้างรูปแบบการพัฒนาสถานนักเรียนเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองในสถานศึกษา โดยการจัดประชุมกลุ่มสนทนา (Focus Group) เพื่อประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน

ขั้นที่ 3 ตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบการพัฒนาสถานนักเรียนโดยการประเมินความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ จากการเก็บข้อมูลของผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปรึกษาสถานนักเรียนและประธานสถานนักเรียน จำนวน 171 คน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นที่ 4 ยืนยันรูปแบบ โดยการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาสถานนักเรียนกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปรึกษาสถานนักเรียนและประธานสถานนักเรียน ในสถานศึกษาต้นแบบสถานนักเรียนระดับประเทศ จำนวน 30 คน

สรุปผลการวิจัย

จากศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปรึกษาสถานนักเรียน สถานศึกษาต้นแบบสถานนักเรียน แล้วนำมาสังเคราะห์ได้ร่างรูปแบบการพัฒนาสถานนักเรียน หลังจากนั้นผู้วิจัยนำร่างรูปแบบการพัฒนาสถานนักเรียน

จัดประชุมกลุ่มสนทนา (Focus Group) เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความคิดเห็น เสนอแนะและประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ พบว่า

1. ได้รูปแบบการพัฒนาสถานักเรียน ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 5 ด้าน คือ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) สาระสำคัญ มี 5 ประเด็น ได้แก่ (1) การจัดโครงสร้างและบทบาทหน้าที่สถานักเรียน (2) การสร้างความเข้มแข็งให้แก่สถานักเรียน (3) การจัดกิจกรรมสถานักเรียน (4) การนำสถานักเรียนสู่การพัฒนาความเป็นพลเมือง (5) การติดตามประเมินผลสถานักเรียน 4) แนวทางการนำรูปแบบสู่การปฏิบัติ และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ โดยมีความเหมาะสมของรูปแบบในระดับมากที่สุด

2. ผลการตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการพัฒนาสถานักเรียนพบว่า รูปแบบการพัฒนาสถานักเรียนมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติในระดับมากที่สุด เมื่อเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า การจัดโครงสร้างและบทบาทหน้าที่สถานักเรียน ($\bar{X} = 4.51$), (S.D. = 0.43) การนำสถานักเรียนสู่การพัฒนาความเป็นพลเมือง ($\bar{X} = 4.44$), (S.D. = 0.52) มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของรูปแบบการพัฒนาสถานักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุดตามลำดับและการสร้างความเข้มแข็งให้แก่สถานักเรียนมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของรูปแบบการพัฒนาสถานักเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$), (S.D. = 0.61) และผลการยืนยันความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาสถานักเรียนเพื่อเสริมสร้างความเป็นเมืองในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$), (S.D. = 0.28) โดยการจัดโครงสร้างและบทบาทหน้าที่สถานักเรียนมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของรูปแบบการพัฒนาสถานักเรียนในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.79$), (S.D. = 0.23) และการสร้างความเข้มแข็งให้แก่สถานักเรียนมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของรูปแบบการพัฒนาสถานักเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$), (S.D. = 0.36)

อภิปรายผล

ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการพัฒนาสถานักเรียนเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยสาระสำคัญ 5 ด้าน คือ (1) การจัดโครงสร้างและบทบาทหน้าที่สถานักเรียน (2) การจัดกิจกรรมสถานักเรียน (3) การติดตามประเมินผลสถานักเรียน (4) การสร้างความเข้มแข็งให้แก่สถานักเรียน และ (5) การนำสถานักเรียนสู่การพัฒนาความเป็นพลเมืองและรูปแบบการพัฒนาสถานักเรียนมีความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทุกภาคส่วนมองเห็นคุณค่าและความสำคัญของสถานักเรียนที่เป็นกิจกรรมส่งเสริมศักยภาพทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมแก่ผู้เรียน เป็นกลไกสำคัญเพื่อการพัฒนาสังคมในสถานศึกษาให้เป็นสังคมประชาธิปไตยสอดคล้องกับงานวิจัยของ Keogh และ Whyte (2005) และสถานักเรียนเป็นกระบวนการพัฒนาศักยภาพการเป็นผู้นำผู้ตามของ Stein (2009) นอกจากนั้นสถานักเรียนยังเป็นการฝึกให้ผู้เรียนมีการทำงานเป็นทีม เป็นเวทีให้ผู้เรียนฝึกทักษะและประสบการณ์ตามวิถีชีวิตประชาธิปไตยและใช้ธรรมชาติเป็นโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยอย่างสงบสุขและเป็นผู้มีวินัยในตนเอง มีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม เป็นพลเมืองที่ดีของชาติ ช่วยพัฒนาบุคคลให้มีศักยภาพและใช้ความสามารถของตนในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขซึ่งสอดคล้องกับงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551: 2555) และ วาสนา บุญจรร (2555)

ผลการตรวจประสิทธิภาพของรูปแบบการพัฒนาสถานักเรียนเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า รูปแบบการพัฒนาสถานักเรียนโดยรวมมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะด้านการจัดโครงสร้างและบทบาทหน้าที่สถานักเรียน มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของรูปแบบในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาจัดให้มีแผนงาน/โครงการ การจัดสถานักเรียนกำหนดให้มีโครงสร้างการบริหารงานสถานักเรียน

ที่ชัดเจนและผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปรึกษาสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจหลักการ จุดมุ่งหมาย ประโยชน์ คุณค่าและความสำคัญของสถานศึกษาว่าเป็นกิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของประชาธิปไตย รู้จักสิทธิหน้าที่ของตนและเคารพสิทธิผู้อื่น มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์มีส่วนร่วมในกิจการของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hoppis (2005) และ Fischer (2005) การส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่าง ผู้บริหาร คณะครูและนักเรียนและช่วยให้ผู้เรียนรู้จักฐานะของตนเอง รูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความเป็นพลเมืองตามวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย ที่สถานศึกษาดำเนินกิจกรรมโดยใช้เครือข่ายสถานศึกษาเป็นแกนกลางในการประสานงานและดำเนินกิจกรรมทุกรูปแบบ มีการพัฒนาทักษะผู้นำที่มุ่งให้ผู้เรียน สามารถนำความรู้ที่ได้จากการจัดกิจกรรมไปใช้ประโยชน์ในการสร้างสถานศึกษาให้เข้มแข็ง มีการเข้าค่ายผู้นำการประชุมระดับชมรม กิจกรรมจิตอาสา สอดคล้องกับงานวิจัยของ Allott (2002) ; TerMaat และ Michelle. 2010) และ กิ่งกาญจน์ แสงจันทร์แดง (2553) ด้านการสร้างความเข้มแข็งให้แก่สถานศึกษา มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของรูปแบบอยู่ในระดับน้อยที่สุด จาก 5 ประเด็นทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษา ยังขาดการจัดอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล หลักความเป็นพลเมืองและความเป็นผู้นำแก่สถานศึกษาแก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปรึกษาสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา จัดกิจกรรม การศึกษาดูงาน การดำเนินงานสถานศึกษา การจัดกิจกรรม สถานศึกษาต้นแบบสถานศึกษา และการสร้างเสริมประชาธิปไตยน้อย สอดคล้องกับโกวิทย์ แก้วสุข (2552) ตลอดทั้งการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม ที่เป็นประชาธิปไตย การจัดองค์การบริหารให้มีลักษณะเป็นประชาธิปไตยการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างประชาธิปไตย และการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างเสริมประชาธิปไตย และงานของ Ferguson (1981) การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมทั้งด้านการจัดกิจกรรมและสนับสนุนด้านงบประมาณยังไม่เต็มที่และยังมีการจัด

กิจกรรมที่ไม่หลากหลาย การยืนยันความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาผลการยืนยัน พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ เห็นด้วยกับความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาระดับมากที่สุด ได้แก่ การจัดโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ที่สถานศึกษา สถานศึกษาในการพัฒนาความเป็นพลเมืองการจัดกิจกรรม สถานศึกษา การติดตามประเมินผลสถานศึกษา และการสร้างความเข้มแข็งให้แก่สถานศึกษาความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาในระดับมากที่สุดสอดคล้องกับผลการประเมินความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษา กับกลุ่มตัวอย่างทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาตระหนักถึงคุณค่าความสำคัญและให้ มีการดำเนินกิจกรรมสถานศึกษาในสถานศึกษาโดยให้สถานศึกษาเป็นแหล่งฝึกทักษะความเป็นผู้นำ เป็นแหล่งฝึกการจัดกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เรียนเคารพ กฎ กติกา เคารพสิทธิผู้อื่นและรับผิดชอบตนเองและพึ่งตนเองเพื่อนำไปสู่ความเป็นพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตยซึ่งสอดคล้องกับวิชัย วงษ์ใหญ่ (2554, 2556) และ ปริญญา เทวานฤมิตรกุล (2556)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปปฏิบัติ

ผู้บริหารระดับกระทรวงศึกษาธิการ ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาและระดับสถานศึกษา ควรจัดให้มีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม สถานศึกษาขึ้นในสถานศึกษา มีระบบและกลไกในการบริหารสถานศึกษาตามโครงสร้างสถานศึกษามีโครงสร้างการบริหารงานสถานศึกษา ประกอบด้วยประธาน รองประธาน กรรมการสถานศึกษาและผู้บริหารครูที่ปรึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษามีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน ตลอดทั้งมีการกำหนดแนวทาง การติดตามประเมินผลกิจกรรมสถานศึกษาที่ชัดเจนและจัดให้มีการติดตาม กำกับดูแลการบริหารสถานศึกษาด้วยวิธีที่หลากหลายวิธีและประเมินผลตามสภาพจริง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

2.1 ควรศึกษาผลที่เกิดจากการนำรูปแบบการพัฒนาสถานักเรียนไปทดลองใช้จริงในการจัดสถานักเรียนของสถานศึกษา

2.2 ควรมีการพัฒนารูปแบบสถานักเรียนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

กึ่งกาญจน์ แสงจันทร์แดง. (2553). การพัฒนาการทำงานเป็นทีมของสถานักเรียน โรงเรียนวังหินลาดวังเจริญ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น.

รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

โกวิท แก้วสุข. (2542). การเสริมสร้างวิถีชีวิตประชาธิปไตยในโรงเรียน : ศึกษากรณีกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนน้ำเย็นวิทยา อำเภอ น้ำเย็น จังหวัดอุบลราชธานี. รายงานการศึกษา ค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

จรัส แสงพันธ์. (2550). การพัฒนาการบริหารสถานักเรียน โดยใช้กระบวนการทำงานเป็นทีม โรงเรียนกุดดุกวิทยา อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ประกอบ สารวรรณ. (2548). การนำเสนอรูปแบบสถานักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ปริญญญา เทวานฤมิตรกุล. (2556). คู่มือการจัดกิจกรรมในรายวิชาเพื่อสร้าง “พลเมือง” เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ” เทคนิคการจัดการเรียนการสอนความเป็นพลเมืองสู่การปฏิบัติ”. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

รชนนท์ ไสภณฤทธิเดช. (2553). รูปแบบสถานักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.

ราชกิจจานุเบกษา. (2550). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : ครูสภา.

วาสนา ขจรสุข. (2555). บทบาทของสถานักเรียนกับการพัฒนาระเบียบวินัย ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเขื่องใน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). นวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้สู่ความเป็นพลเมือง. กรุงเทพฯ : อาร์แอนด์ ปรีนท์.

_____. (2556). การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณลักษณะ “บัณฑิตไทยไม่โกง”. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). สถานักเรียน หลักการและแนวทางในการดำเนินงาน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ชุมชมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). การถอดบทเรียนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการสวัดิการและสวัดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552- 2559) กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

- Allott. (2002). **Health of Nation : Society and Law Beyond the State**. [Online]. London : Cambridge University Press. Available : <http://old.russ.ru:8082/ds/english.htm> [2005, June 27].
- Ferguson, George A. (1981). **Statistical Analysis in Psychology and Education**. New York : McGraw-Hill.
- Fischer, Karen. (2005). **In Pursuit of Developing Effective School Councils**. Michigan : Royal Roads.
- Hoppis, Elizabeth Ellen. (2005). **The Impact of Advisor Involvement on Student Organization Success**. Ann Arbor : United States, Truman State University, Dissertation Publishing.
- Keogh, Anna Fiona and Whyte, Jean. (2005). **Second Level Student Councils in Ireland : A Study of Enablers Barriers and Supports**. A Research report by The Children's Research Centre, Trinity College, on behalf of the National Children's Office The National Children's Office. [Online]. Available : [http://www.dcy.gov.ie/viewdoc.asp?fn=/documents/Child Youth Participation/SCI_reportFINAL.pdf](http://www.dcy.gov.ie/viewdoc.asp?fn=/documents/Child%20Youth%20Participation/SCI_reportFINAL.pdf) [2010, September 15].
- Stein, Leslie B. (2009). "The Influence of Parent and Community Involvement on Local School Councils in Massachusetts" . **Open Access Dissertation**. [Online]. Available : http://scholarworks.umass.edu/open_access_dissertation/28 [2009, October 3].
- TerMaat, McGrath and Michelle, Marie. (2010). **The Urgency of Youth Leadership Development : The Impact of the Wisconsin Association of School Councils' Leadership Camp on the Lives of participants**. Edgewood : College Dissertation Publishing.